

Fodor István Ferenc

JÁZSÁGI ARCOK FÉL ÉVSZÁZAD TÁVLATÁBÓL

Bognár György fotói

Amikor a mellékelt fotókat kiválogattam, még a 90 éves Bognár Györgyöt köszöntöttük vele Jászkóhalmán, ez év májusában a Jászkunok napján megnyílt kiállításán. Akkor még nem tudtuk, hogy júniusban eltávozik körünkből az örök fotóműterembe – így ez már nem köszöntés, hanem megemlékezés.

Bognár György Jászapáti született 1926 márciusában fotós házaspár gyermekeként. Édesapja és édesanyja is fényképész mester volt, így néhány sportrepülő év után ő is követte a családi tradíciót. A Bognár család rengeteget fotózott a műtermen kívül is, így Jászapáti sokat köszönhet nekik a régi település mindennapjait bemutató képekért. Gyuri bácsi már szélesebb skálán mozgott: Jászapáti mellett Jászkóhalmán is tevékenykedett, ahol albérlete volt a hetvenes évek elején, abban az időben, amikor a jászberényi fényképész szövetkezetet is vezette. Ő volt fél évtizeden át a jákóhalmi fotósakkör vezetője, majd a jászkiséri MÁV gépjavítóból vonult nyugdíjba, mint reklámfotós. Ott is élt élete utolsó évtizedeiben.

Az itt látható képek részben olyan felvételek, melyek a jászberényi években készültek és igen jól sikerültek. Akkori szokás szerint megkérték a fotók alanyait, hogy járuljanak hozzá a cég reklámjához. Több közülük heteken át ékesítette a kirakatot. Az ilyen fotóknál sem csak sablon alapján folyt a munka: a fényképész kitalált különböző beállításokat, vagy ő kért meg valakit, hogy „levehesse”. Mivel beszélgettünk a képekről, így mindegyikhez volt egy-két története. A Pipás a buszon eleve egy kor, vagy inkább kórtörténeti kép. Abban az időben még a távolsági buszokon lehetett dohányozni, mikorra az ember Pestre ért, vágni lehetett a füstöt a pesti járaton. Látszik a busz ablakának függönyén is, hogy az öreg hol eregeti a füstöt Felsőszentgyörgyre menet. Egy fiatal hölgy – menyasszony – a Boldog ara alánya, ugyanúgy mint az Omega együttes egyik dalát idéző cím a koránál jóval többnek látszó lánynak, vagy A szép szeműnek. A fiatal férfiak is képviseltetik magukat egy portré erejéig, illetve egy kiséri zenész formájában, mely az akkoriban divatos – árnyékos – képtechnikával készült. Az öregek akkor szinte mind pipáztak, ahogy az Öreg utazó is, akit 82 évesen „csípett el” a fotós, hogy szeretné lefényképezni. Sajátos üzlet volt a kép létrejöttében: az öreg kért 20 forintot, hogy a fotó elkészülhessen, aztán amikor Gyuri bácsi is átsétált ebédelni a Kis Pizkosba odaszólt neki, hogy „most eszem le a 20 forintját”. Bizony, akkoriban abból meg lehetett ebédelni. Botjára támaszkodva mereng az Öreg juhász és a másik idősebb férfi. A kor sajátossága a tsz közgyűlésen lencsevégre kapott új tag, akit nemrég szerveztek be. Az arcára vannak írva az érzései, de ezt mindnyájan tudják, akik éltek a hatvanas évek fordulóján, az erőszakos tsz szervezések időszakában.

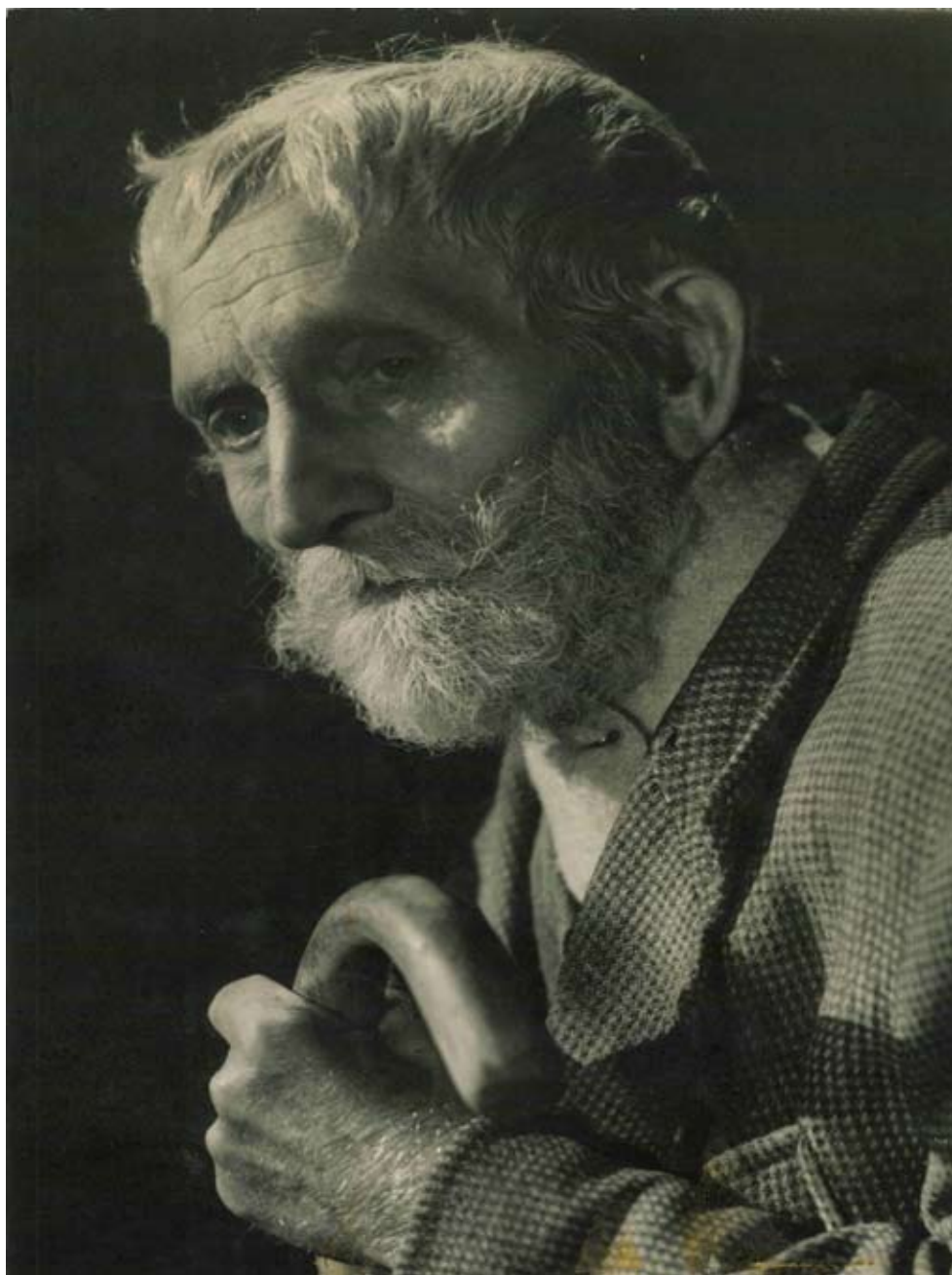
Mindannyian szegényebbek lennénk, ha ezek a képek nem készültek volna el egy kis kóstolót nyújtva a XX. század egy szeletének mindennapjaiból.

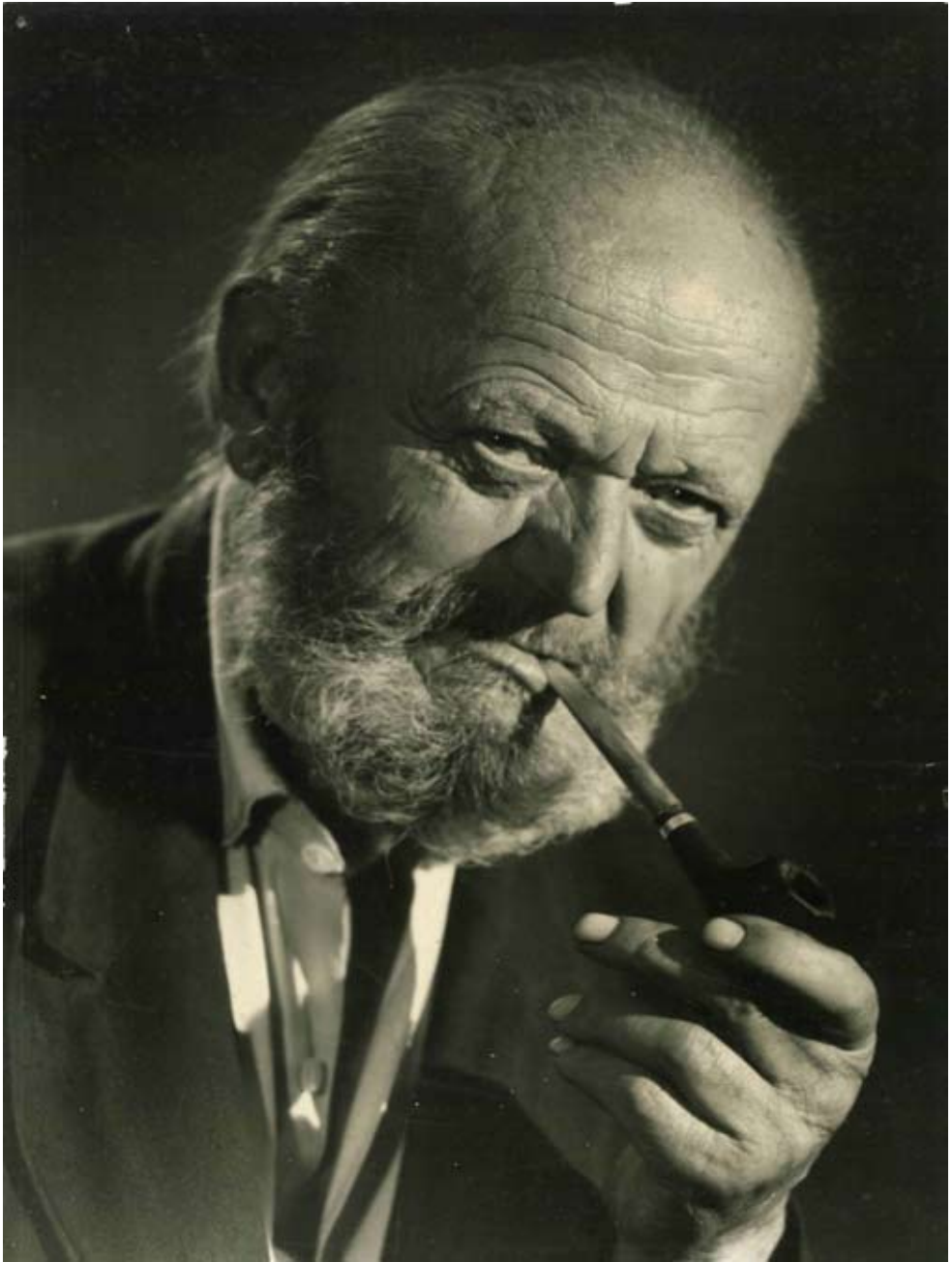
Pipás a buszon

A boldog ara

Idős férfi

Az öreg utazó

Új tsz-tag a gyűlésen

Ifjú férfi

Öreg juhász

„Ő mindössze tizennégyszer”

Laci, a harmonikás

A szép szemű